

WEGWIJS

Bij budget & schuld

HEB JE MOEILIKHEDEN MET JE BUDGET OF HEB JE SCHULDEN?

Raak je niet wijs uit je problemen, wil je advies over je financiële situatie of heb je nood aan begeleiding? Dan kan je steeds terecht bij het **OCMW** (Openbaar Centrum Maatschappelijk Werk) of het **CAW** (Centrum Algemeen Welzijnswerk) in jouw buurt. Deze diensten staan jou met raad en daad bij.

Er bestaan **4 soorten hulp** bij budgetmoeilijkheden & schulden:

SOORT HULP	OCMW	CAW
1 Schuldbemiddeling	✓	✓
2 Budgetbegeleiding	✓	✓
3 Budgetbeheer	✓	--
4 Collectieve schuldenregeling	✓	--

In deze folder vind je uitleg over elk van deze soorten hulp. Zo willen we jou wegwijs maken en ondersteunen in het zetten van de eerste stappen!

GOED OM WETEN !!!

- Het is mogelijk om **meerdere soorten** van deze hulp te combineren.
- In sommige OCMW's en CAW's is er een **wachtlijst** voor de financiële hulpverlening.
- Als je een beperkt inkomen hebt, kan het OCMW jou in bepaalde situaties **aanvullende financiële steun** geven (bv. tussenkomst in kosten voor gezondheid, huisvesting, ...).
- Wens je meer informatie over deze vormen van hulp? Ben je op zoek naar een OCMW of CAW in jouw buurt? Neem dan zeker een kijkje op de **website** www.eerstehulpbijschulden.be.
- In het CAW en in veel OCMW's kan je ook terecht voor hulp rond wonen, werk, vrije tijd, opvoeding, echtscheiding,... **Waar je ook mee in de knoop zit**, het OCMW en het CAW proberen samen met jou naar een oplossing te zoeken!

GOED OM WETEN !!!

Nadelen van deze regeling

- Deze regeling is een **laatste redmiddel**. We kijken eerst of er geen andere oplossing mogelijk is.
- Een collectieve schuldenregeling is **niet gratis**. Het loon van de schuldbemiddelaar wordt opgenomen in jouw afbetalingsplan.
- Dit proces vergt **inspanningen** van jouw kant om je inkomsten te verhogen en je vaste kosten te beperken; bv. werk zoeken, verhuizen naar een goedkopere woning...

Voordelen van deze regeling

- Deze regeling **bescherm**t je inkomen en je goederen, bv. tegen deurwaarders. Soms kan het wel gebeuren dat (een deel van) je goederen verkocht moet worden.
- Er mogen **geen interesten meer** aangerekend worden op jouw schulden.
- Als je de procedure op een goede manier doorloopt, ben je **daarna vrij van je schulden** uit het verleden.

WAT DOEN HET OCMW EN HET CAW NA DEZE HULP? (NAZORG)

De maatschappelijk werker wil dat jij **na deze hulp** opnieuw **zelf jouw geldzaken** kan beheren. Hij/zij helpt jou om dit **stap voor stap** te doen.

Zowel tijdens als na deze hulp kan je bij de maatschappelijk werker terecht **met al jouw vragen** over jouw budget.

In het laatste gesprek zal de maatschappelijk werker vragen of hij/zij jou na enige tijd **nog eens** mag **contacteren** om te vragen hoe het met jou gaat.

- Lukt het om jouw geldzaken te beheren? Dan ben je op goede weg!
- Blijft dit moeilijk voor jou? Dan zal de maatschappelijk werker samen met jou bekijken welke hulp er verder nodig is.

4. COLLECTIEVE SCHULDENREGELING

WANNEER?

- Zijn je **schulden niet meer in verhouding met je inkomsten**?
- Kan je **geen plan voor afbetaling** krijgen?
- Kan je **geen kant meer uit**?

→ **Dan kan je een collectieve schuldenregeling aanvragen.**

WAT?

Dit is een procedure via de **arbeidsrechtbank**. Wat de rechter beslist, moet je nakomen.

Deze regeling geeft jou de kans om **na maximum 7 jaar** terug **zonder schulden** te leven. Hoe lang deze regeling duurt, hangt af van jouw inkomsten, uitgaven en schulden.

HOE?

1. Je moet een **aanvraag** doen **bij de arbeidsrechtbank** via een verzoekschrift.
 - Hierin geef je volledige informatie over je geldzaken en vraag je om een schuldbemiddelaar aan te stellen.
 - Je kan hiervoor hulp vragen aan het OCMW of aan een (pro deo) advocaat.
2. **De arbeidsrechtbank beslist** of je toegelaten wordt tot de procedure collectieve schuldenregeling.
Als je toegelaten wordt, duidt de arbeidsrechter een schuldbemiddelaar aan. Dat is het OCMW of een advocaat-schuldbemiddelaar.
3. Nu zijn je werkgever of de instellingen die jou uitbetalen verplicht om je **inkomsten** te storten **aan deze schuldbemiddelaar**.
 - Hij/zij betaalt jouw schulden waar mogelijk af.
 - Jij ontvangt leefgeld.
4. Indien mogelijk, maakt de schuldbemiddelaar maakt **een plan** op om je schulden af te lossen. Hij/zij moet een **evenwicht** vinden tussen jouw belangen en die van je schuldeisers:
 - jij moet op een menswaardige manier kunnen leven;
 - je schuldeisers hebben recht om betaald te worden.
5. Het kan gebeuren dat (een deel van) jouw schulden worden kwijtgescholden.

1. SCHULDBEMIDDELING

WANNEER?

- Heb je één of enkele **schulden** die **niet groot** zijn maar die je niet in één keer kan betalen?
Bv. schulden bij de belastingen, bij school, elders ...
- Krijg je een **factuur** die je niet had verwacht en die je niet kunt betalen?
Bv. facturen van het ziekenhuis, voor gas of elektriciteit, voor internet of tv, voor gsm, ...
- Zijn de **kosten** die je moet betalen **te hoog**, denk je dat ze **niet kloppen**?
- Lukt het niet om een **afbetalingsplan** te krijgen?

→ **Dan kan je schuldbemiddeling aanvragen.**

WAT?

De maatschappelijk werker van het OCMW of het CAW treedt op als **bemiddelaar** tussen jou en je **schuldeiser(s)**. Dit is de persoon of de dienst bij wie je schulden hebt: je huisbaas, het ziekenhuis, het bedrijf dat gas of elektriciteit levert, de belastingen ...

HOE?

1. De schuldbemiddelaar **onderzoekt** eerst de volgende zaken:
 - Zijn de schulden gegrond?
 - Zijn de schulden nog niet verjaard?
 - Worden er geen onwettige kosten aangerekend?
 - ...
2. De schuldbemiddelaar bekijkt vervolgens samen met jou welke afbetaling **haalbaar** is voor jou. Hij/zij houdt rekening met je inkomsten en uitgaven.
3. De schuldbemiddelaar stelt dit **afbetalingsplan** voor aan de schuldeiser. Zo krijg je wat méér tijd en moet je niet alles in 1 keer betalen.
4. Als de **schuldeiser akkoord** gaat, krijg je een kans. Grijp die en houd je aan de afspraken.
 - Jij blijft zelf je betalingen doen, jij houdt het plan in de gaten.
 - De schuldbemiddelaar volgt dit niet verder op. Je mag wel altijd hulp vragen.
5. Als de **schuldeiser** het voorgestelde plan **weigert**, zoekt jouw schuldbemiddelaar samen met jou naar een andere mogelijkheid.

GOED OM WETEN !!!

- Krijg je **al hulp** van een maatschappelijk werker bij het OCMW omdat je een leefloon of andere geldsteun trekt? Dan kan hij/zij samen met jou een afbetalingsplan opstellen en onderhandelen met de schuldeisers.
- Heb je alleen een energieschuld bij de netbeheerder (Eandis, Infrax of VMW) voor **gas, elektriciteit of water**? Vraag dan hulp aan de maatschappelijk werker die werkt voor de Lokale Advies Commissie (LAC).
- Ook **advocaten, notarissen en gerechtsdeurwaarders** kunnen optreden als schuldbemiddelaar. Dit komt minder voor en is bovendien **niet gratis**.

GOED OM WETEN !!!

Deze begeleiding is **vrijwillig**, jij kiest ervoor. Het OCMW verwacht wel dat je de **afspraken** nakomt.

Wat kan jij verwachten van het OCMW?

- We pakken **samen** met jou de problemen aan. De druk ligt niet meer alleen op jouw schouders.
- We geven je **steun** en luisteren naar jou.
- We ondersteunen jou bij het **omgaan met je geld**: je uitgaven aanpassen aan je inkomsten.
- Je kan altijd je **dossier inkijken**, een afdruk vragen van alle geldzaken die de maatschappelijk werker heeft gedaan of een overzicht krijgen van hoe het staat met de aflossing van je schulden.

Wat verwacht het OCMW van jou?

- Je bezorgt alle **facturen en briefwisseling** die nodig zijn voor je dossier tijdig aan jouw maatschappelijk werker.
- Je gaat ermee akkoord dat al je inkomsten op een **budgetrekening** worden gestort.
- Je geeft toestemming aan de maatschappelijk werker om je **geldzaken** te regelen.
- Je **verwittigt** de maatschappelijk werker van alle veranderingen in je situatie.
- Je maakt **geen nieuwe schulden**.

Praktisch

- Samen met de maatschappelijk werker leg je **afspraken** vast. Kom op tijd en verwittigt als je niet kan komen.
- Je kan de maatschappelijk werker **bereiken** via telefoon en/of e-mail.
- Als je dat wenst, kan de maatschappelijk werker **bij jou thuis** komen om te bespreken hoe de hulp verloopt.

4. Je ondertekent een **volmacht** voor budgetbeheer. Alle diensten die jou uitbetalen, storten vanaf nu je inkomsten op je budgetbeheer-rekening.

5. Je ondertekent een **overeenkomst voor schuldbemiddeling**. Hiervan ontvang je een kopie.
- In deze overeenkomst staan de rechten en plichten die jij en het OCMW hebben tijdens de begeleiding. De maatschappelijk werker neemt dit samen met jou door.
- Het budgetbeheer kan nu officieel van start gaan.

6. De maatschappelijk werker maakt samen met jou een **budgetplan** op om je geldzaken op een haalbare manier te regelen, volgens jouw situatie.

Jullie maken de volgende **afspraken**:

- Welk vast leefgeld krijg je? Dit hangt af van je inkomen, je vaste kosten en je schulden.
- Welke vaste kosten worden eerst betaald?
- Hoe wordt het geld dat gebruikt kan worden voor je schuldeisers onder hen verdeeld?

7. Jullie **bespreken** van tijd tot tijd hoe het staat met je geldzaken en hoe je het budgetbeheer vindt. Waar nodig worden de afspraken aangepast.

8. Na een tijd zie je het misschien zitten om je geldzaken **terug zelf** in handen te nemen.
- Je kan dit bespreken met de maatschappelijk werker. Hij/zij zal jou hier stap voor stap bij helpen.
- Je kan ook overstappen naar **budgetbegeleiding**. Doe dit niet te snel, gun jezelf wat tijd.

2. BUDGETBEGELEIDING

WANNEER?

- Heb je **meerdere schulden maar niet te veel**?
- Durf je **geen contact** opnemen met je **schuldeisers**?
Dit zijn de personen of diensten bij wie je schulden hebt: je huisbaas, het ziekenhuis, het bedrijf dat gas of elektriciteit levert, de belastingen, ...
- Heb je genoeg inkomsten en toch **moeite** om **rond te komen**?
- Heb je **geen schulden** maar vind je het moeilijk om je geldzaken **te overzien**?

→ **Dan kan je budgetbegeleiding aanvragen.**

WAT?

Een **maatschappelijk werker** helpt jou om

- wijs te geraken uit je papieren;
- niet méér uit te geven dan er binnenkomt;
- je inkomen zo goed mogelijk te gebruiken.

Jij blijft zelf

- de betalingen doen;
- beschikken over je inkomsten.

HOE?

1. De maatschappelijk werker maakt samen met jou een **overzicht** van je **inkomsten, uitgaven en schulden** (als je die hebt).
 - Jullie verzamelen en ordenen hiervoor samen de nodige papieren: facturen, loonfiches, uittreksels van je rekening, ...
 - De maatschappelijk werker probeert zo goed mogelijk zicht te krijgen op je geldzaken.
2. De maatschappelijk werker stelt samen met jou een **goede verdeling** op van je **budget**:
 - Hoeveel leefgeld heb je nodig voor jezelf of je gezin?
 - Welke vaste kosten moet je elke maand betalen?
 - Voor welke kosten moet je een spaarpotje voorzien?
 - Op welke zaken kan je misschien besparen?
3. De maatschappelijk werker kan ook **tussenkomen** bij je **schuldeisers** als het gevaar bestaat dat je schulden te groot worden.
 - Hij/zij bekijkt samen met jou welke afbetaling haalbaar is en stelt dit afbetalingsplan voor aan de schuldeiser.
 - Jij blijft zelf je betalingen doen.

GOED OM WETEN !!!

- Budgetbegeleiding is **vrijwillig**, jij kiest ervoor. Je bepaalt ook samen met de maatschappelijk werker wanneer je ermee stopt.
- Als het zinvol is, kan de maatschappelijk werker **bij jou thuis** komen om te bespreken hoe de hulp precies verloopt.
- Binnen budgetbegeleiding maken we ook tijd voor **andere vragen**, bv. over je huisvesting, je partnerrelatie,...

3. BUDGETBEHEER

WANNEER?

- Heb je **veel** schulden?
- Heb je **geen zicht** meer op je schulden?
- Weet je niet meer **wat eerst te betalen?**

➔ **Dan kan je budgetbeheer aanvragen.**

WAT?

De maatschappelijk werker **waakt** samen met jou **over je geld en je geldzaken** voor een tijd.

Jij beschikt dan **niet meer zelf** over je inkomen. Dit geeft jou de nodige tijd en ruimte om terug op adem te komen.

HOE?

1. De maatschappelijk werker legt uit **wat budgetbeheer** precies **inhoudt**. Je krijgt de tijd om hier even over na te denken.
Als je kiest voor budgetbeheer, ga je akkoord gaan met de richtlijnen waarin staat wat er van jou wordt verwacht. Je kan die vooraf opvragen.
2. De maatschappelijk werker maakt samen met jou een **overzicht** van je inkomsten, uitgaven en schulden.
 - Zo krijgt hij/zij zicht op jouw geldzaken en op welke aflossingen jij aankunt.
 - Hiervoor zijn allerlei papieren nodig: bewijzen van inkomsten, je huurcontract, contracten van kredieten, facturen, brieven van schuldeisers of deurwaarders of incassobureaus, ...
3. Je ondertekent een **document voor de bank** zodat de maatschappelijk werker voor jou 2 rekeningen kan openen:
 - (1) een budgetbeheer-rekening: op deze rekening worden al je inkomsten gestort door je werkgever of door instellingen die jou uitbetalen. De maatschappelijk werker waakt over deze rekening, in overleg met jou.
 - (2) een afname-rekening: via deze rekening krijg je op vaste tijden leefgeld. Je kan er niet mee in het rood gaan. Jij beslist zelf over dit geld.

In sommige OCMW's wordt een derde rekening geopend: een spaarrekening.

CAW
versterkt welzijn

Binnen 'BudgetInZicht' (BIZ) slaan de OCMW's, de CAW's en de erkende verenigingen waar armen het woord nemen uit de regio de handen in elkaar om (1) structurele schuldenlast te voorkomen en terug te dringen en (2) werk te maken van een kwalitatieve budget- en schuldhulpverlening.

Met steun van de
Vlaamse overheid

